

*Nitrum Aereum non est necessarium ad
Sanguinem fermentandum.*

Immeſos egit Viſtor ſatis orbe triumphos,
Captivum conſtricta tenens ſub vincula verum,
Invaluitque, ætate, ſatis, venerabilis Error.

Eia agè, quæis Phæbus, quæis ſacra Epidauria curæ,
Quique ſalutiferis retinetis fata venenis;
Nempè *acidi* ſanguis quod punctus acumine Nitri
Acriter impellit fluctus; quod mobilis humor
Ebullit venis, neque ſtagnans ſegniter hæret
Purpureo ſed mollè tumens ciet æquore fluctus
Viſalis impulſus porro, ne credite: Phœbus
Abnuſit ulterius medicas temerarie artes,
Abnuſit, & nos non pharetras, arcusque ſonantes
Nequicquam horremus, vano neque territat icu
Dextra minax telis, vel inania ſpicula vibrat,
Cum gravis Ira Dei eſt, crepitansque ferocit Apollo.

Somnia quid vulgi referam, fictasque chimæras
Inſanasque artes, medicæ deliria turbæ?

Aëre pervolitant exilia ſemina Nitri,
Parvula, rara nimis, tenuique minutula formâ,
Obvia nec tactu, atque oculis impervia noſtris;
Scilicet aſſiduo dum pulmo reciprocus æſtu,
Inque vicem aëreas hauritque & rejicit auras
Labitur in ſtomachum nitrum quoque; perque meatus
Perque canaliculos, & aperta foramina cordis
Trita ſalis pungens acies ſeſe inſinuat, vi
Occultâ penetrans; vitali mixtâque ſucco
Bella movet; (Discors concordia litibus apta eſt,
Nec benè conveniunt pugnantia ſemina rerum)
Obſtat enim viſ vi; atque *acido* contraria virtus,
Alkaly cum Nitro, fixoque *volatile* pugnat:
Hinc fera vitales tempeſtas ſuſcitat undas,
Acriſ & in venis fit fermentatio; qualis
Ad *Mosæ* ripas, dum *Gallus* & impiger *Anglus*,
Adverſâ de parte gerunt ſigna obvia ſignis,
Arma inimica armis, & tela minantia telis,
Enſibus adverſos enſes; miſcetur ubique
Viſ confuſa virum, & toto æquore tollitur æſtus.

Quæis melior ratio riſum teneatis? aperte
Quippè datur ſectis contraria cernere venis,
Viſ inuſa cani nitroſa coagulat imbres
Sanguinis, ignavâ ſtringens torpedine rorem:
Humor ſegnus hebet; neve, immemor ille tributi
Oceanum repetit, fluctusve rependere curat,
Hâc effuſa ruens, illâc inuſa recurrens;

Cum rem facta probant, ſiquis diſſenſerit; idem
Helleborum ſanis præſcribit, febribus *undas*.

Inſupèr unde obtuſa vias ſibi ſemina Nitri
Inveniant, facilis que aditus, ſedesque benignas;
Cum penetrare poros poſſit vix rarior aër,
Nec reſidere valens velocibus evolat alis:
Aëre mixta aderant, mixta aëre & inde redirent.

Nulla igitur Nitro fit fermentatio, contra
Stat Ratio; in medicâ prius *Æſculapius* arte
Sutor enim *Medicaſter* erit, *Paracelſus* ſollo.

*Affectiones Hysterica & Hypochondriacæ
pendent ab ataxiâ Spirituum animalium.*

Adis, ô, placidusque fave Pater Optime Phœbe,
Dum res Pœonias attingo carmine: quippè
Inventum Medicina tuum eſt; Tu ritè vocaris
Non modò Muſarum, at Medicorum Præſes Apollo.

Dum ſanguis manans è cordis ventre ſiniſtro
Ingreditur jugi ſalientes flumine venas,
Portio detæcata, & purâ rarior æthrâ,
(Subtilem flammamne vocem, tenuémve vaporem?)
Continuò ſurſum deſertur præpete curſu,
Inſinuatque poris ſeſe, facilique labore
Omnia pervadit cerebri loca, clauſtra ſubintrans
Cuncta, ſed & latebras cæcas, arcusque meatus.
Huc ubi perventum eſt Animæ ſeſe illicò ſiſtunt
Particulæ hæ graciles, circumque ſuam glomeſcunt
Turmatim Dominam, quas ipſa faceſſere mandat
Nervorum in tubulos, & filamenta fibrarum.
Abſque his nil patitur, nihil abſque his Mens agit, hiſce
Utitur ut famulis, motus ſenſusque miniſtris:
Hæ dicto citius fugiunt, iterumque recurrant
Quolibet impulſu celeres; [mirabile dictu!]

Quando hæ per molles ductus, nervosque feruntur
Æquali curſu, juſtoque tenore fluentes,
Tum Corpus lætè afficitur, dulcedine mirâ
Perfuſum, ſolidæque ſuo ſtant robore vires:

Sed cum per præceps actæ, velut agmine factò
Quà data porta, ruunt, plano cœu gurgite torrens;
Omnia turbari, & retrò ſublapſa referri:
Non aliter, quàm cum fremebundæ lælapis ira
Sternit agros, ſternit fata pingua, & omnia vaſtat:
Haud ſecus horriſono Microcolimum turbine perflat,
Spirituum fera tempeſtas, quondò æſtuat intus.

Hinc eſt, quod quosdam videas incedere mœſtos,
Neſcio quid trepidos meditantès ſomnia vana:
Hinc eſt, quod largis ſingultibus ilia pulſent,
Atque trahant penitus ſuſpiria pectore ab imo,
Dum cupiunt properantque exorſam abrumpere vitam.
Quid, quod & Hyſtericæ miſerè vellantur; & altum,
Horrendum exululent, tanquàm lymphatica turba?
Hinc eſt, quod furiant. Sed Tu, Vir doctè, juvare
Hos medicâ, hæc aliâ calles mirabilis arte.

Jul. 6. 1696. In vesp. Comit. Resp. Andr.
Baden, ad gradum Doct. in Med. Coll.
Regin.